

Kurs: Landbrukshelga 26 januar 2013

Økonomi og bedriftsledelse

Økonomistyring og samarbeidsformer!

Foredragsholder:

Jens Kristian Nyerrød

Vorma Økonomi & Regnskap SA

Sparebankgården

2150 Årnes

Fra lønnstager til næringsdrivende

Lønnstager:

- Lønnstager får utbetalt netto lønn.
- Arbeidsgiver betaler inn skatt
- Rett til sykepenger fra 1 dag (100 %)
- Få ”plikter” i forhold til det offentlige
- Får tilsendt lønnsoppgave og ferdig utfylt selvangivelse
- Ingen økonomisk risiko i utgangspunktet
- ”Liten mulighet” til å ta verdiskapning i bedriften

Næringsdrivende

Du er sjøl ansvarlig for ;

- Registrering i offentlige registre
 - Enhetsregisteret
 - Moms manntallet
 - Evt Foretaksregisteret
- Levere inn oppgaver til likningsmyndigheter
- Betale inn forskuddsskatt
- Forsikring på egen helse og driftsmidler
- Sykepenger fra 17 dag (65 %- 100 % jordbruk)
- Ansvar ved ansettelse av lønnstagere
- Oppfylle krav i HMS og KSL

- ”Lønn etter innsats”
Du kan sjøl påvirke overskuddet
Du kan organisere arbeidsdagen sjøl

Bilagshåndtering

- Betalingsrutiner
- Skille mellom privat og næring
- Ha egen bankkonto for næring og privat
- Bruk bank- ikke kontanter
- Ikke fradrag for kontantkjøp over kr 10.000
- Sørg for riktig tekst på faktura du får
- Sett bilagene i perm og sjekk mot bankutskrift
- Skriv på bilagene hva de gjelder (vedlikehold hus ?)

Årsoppgjør

Inntekter

- Utgifter

= Resultat før årsoppgjør

+/- Varelager/buskap

- Avskrivninger (valgfrihet)

= Årsoverskudd/underskudd

+/- Renter

= Årsresultat i næring

Jordbruksfradrag

Frdrag i jordbruksinntekt

Krav;

- 1 Produksjon av jordbruksvarer
- 2 Drevet jordbruk minst halve året
- 3 Bosatt på bruket minst halve året

Satser; kr 63.500 + 38 % av inntekt over

Maks fradrag kr 166.400 (inntekt kr 334.289)

Skattegrunnlag

- Alminnelig inntekt

Alle inntekter

- Alle fradrag

= Alminnelig inntekt

Grunnlag netto skatt

(28 %)

- Personinntekt

Lønn

+ Pensjoner

+ Trygder

+ Personinntekt i næring

= Personinntekt

Grunnlag brutto skatt

(28 % -51 %)

- Hvem er bonden ?
- Hva omfatter bedriften ?
- Hvilke målsettinger har bedriften

Målsetting

- Bedriftsøkonomiske mål
- Velferds mål

Mitt hovedinntrykk;

Bondefamilien ønsker å optimalisere sin velferd framfor bedriftsøkonomiske mål.

- Utvikle garden som bosted og arbeidsplass

”Levere garden i bedre stand enn når jeg sjøl overtok”

Styre mot målsettinger:

- For å kunne utøve god ledelse og ta fornuftige beslutninger er det viktig å ha klare mål
- Familien bør bruke tid til å utvikle:
 - Langsiktige mål
 - Kortsiktige mål

Utviklingstrekk ved landbruket i Akershus

- Større og færre driftsenheter
 - Økt leieforhold
 - Økt samarbeid mellom bønder
- Større variasjon i priser
 - Produkter (eks korn)
 - Innsatsfaktorer (eks kraftfor)
- Økt etterspørsel etter tjenester fra landbruket
 - Leiekjøring
 - Bygdeservice
 - Turisme
 - Grønn omsorg
- Økt etterspørsel etter leie av bygninger
 - Boliger
 - Driftbygninger
- Stor etterspørsel etter utbyggingsarealer
 - Bolig
 - Næring
 - Veier
- Bondefamilien henter en større andel av inntektene sine utenfor garden

- Hvilke krav stilles til bonden ?
 - God plantedyrker
 - God husdyrbruker
 - God økonom
 - God til å drive vedlikehold
 - Maskiner og bygninger
 - Ha tid til fritid med familien
 - Være bedriftsleder og administrator

Driftsledelsen

- Økonomi styring:
 - * Lønnsomhet
Evne til å tjene penger
 - Driftskreditt
 - Driftsoverskudd
 - * Likviditet
Betalingssevne
Reserver på driftskreditt
Hvordan er inntjening i forhold til privat forbruk ?
 - * Soliditet
Evne til å tåle tap
Egenkapital
 - * Risiko
Hvor risikovillig er bonden ?

Regler for god økonomi styring;

- Holde orden og oversikt
- Klart skille mellom drift og privat

- Faste rutiner for regnskap og budsjett oppfølging

- Sette opp budsjett
 - Kort sikt
 - Lang sikt

- Sette riktig pris på sine produkter og tjenester
- Innhente priser på innkjøpte varer og tjenester

- Bruke regnskapet
 - Analyse av lønnsomhet og egenkapitalutvikling
 - Grunnlag for budsjett
 - Grunnlag for kalkyler
 - Grunnlag for investeringer Både drift og privat

- Sørg for riktig registrering og rapportering til myndigheter
Eks : Skrive riktig faktura

- Bevisst forhold til organisering av virksomheten

Ansvarlig virksomhet:

- * Enkeltpersonsforetak (EPS)
- * Ansvarlig selskaps (ANS/DA)

Uansvarlig:

- * Aksjeselskap (AS)
- * Begrenset ansvar
Samvirkeforetak (BA / SA)

Samarbeidsformer

- Den ene part er ansatt hos den andre
Eks; Samboere
- Begge næringsdrivende
Sender regninger til hverandre
Kjøper redskap sammen
- Driver sammen.
Det medfører selskapsdannelse og krever selskapsavtaler.

Viktige egenskaper som bedriftsleder for en gard;

- Bruke tid på driftslederjobben
 - God økonomi styring
 - Gjøre arbeidet til rett tid
 - Evne til å prioritere
 - Sette bort oppgaver som en ikke er god på
 - Endringsvilje SE NYE MULIGHETER
 - Pleie nettverk:
 - Andre bønder
 - Rådgivere
 - Glad i jobben
- Positiv holdning til seg sjøl og andre rundt seg

